

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури
Кафедра теорії та методики спорту

Зенченко Владислав Ігорович

**СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ
ГРЕПІЛІНГУ В УКРАЇНІ**

Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеню магістра

Науковий керівник

_____ О.І. Міхеєнко

доктор педагогічних наук, професор

« ____ » _____ 2021 року

Виконавець

_____ В.І. Зенченко

« ____ » _____ 2021 року

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ ГРЕППЛІНГУ У СВІТІ	7
1.1. Грепплінг, як вид єдиноборств	7
1.2. Умови виникнення і розвитку грепплінгу у світі ...	10
Висновки до розділу 1	13
РОЗДІЛ 2. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ФЕДЕРАЦІЇ ГРЕППЛІНГУ В УКРАЇНІ І НАПРЯМКИ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ	15
2.1. Передумови виникнення Федерації грепплінгу в Україні	15
2.2. Характеристика напрямків діяльності Федерації грепплінгу в Україні	19
Висновки до розділу 2	31
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГРЕППЛІНГУ В УКРАЇНІ	32
3.1. Грепплінг в спортивних клубах.....	32
3.2. Напрямки розвиток грепплінгу на рівні держави.....	36
Висновки до розділу 3	42
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗВО – заклад вищої освіти

НН ІФК – Навчально-науковий інститут фізичної культури

СК – спортивний клуб

ММА – змішані бойові мистецтва

ЗМСУ – Заслужений майстер спорту України

МСУМК – Майстер спорту України міжнародного класу

МСУ – Майстер спорту України

КМСУ – Кандидат у майстри спорту України

I р.– перший спортивний розряд

II р.– другий спортивний розряд

ДЮСШ – дитяча юнацька спортивна школа

ШВСМ – школа вищої спортивної майстерності

НТЗ – навчально-тренувальний збір

ВСТУП

Актуальність. Сьогодні світові відомо мінімум 200 різних видів єдиноборств. Основна частина їх народилася на Сході. Оскільки кілька тисячоліть тому між державами постійно були конфлікти, які, як правило, закінчувалися війнами, в арміях на високому рівні було поставлено вивчення системи беззбройного самозахисту. Як правило, саме рукопашний бій часто вирішував долю поєдинку, а часом і всього бою. Але варто пам'ятати, що бойове мистецтво це не тільки вчення того, як наносити удари з максимальним збитком для противника, це ще й особлива наука, в яку може входити вивчення медицини, різних систем дихання і навіть релігії [8; 43].

На сьогодні єдиноборства входять до чинної групи найпопулярніших видів спорту в світі. Авторами відмічається їх позитивний вплив на організм людини різного віку та рівень фізичної підготовленості. Єдиноборства сприяють рівномірному розвитку всіх рухових якостей, підвищенню функціональної витривалості організму з одночасним розвитком моральних і вольових якостей характеру [42].

В Україні активно розвиваються і набувають все більшої популярності різноманітні єдиноборств. Деякі види з них лише нещодавно були визнаними як вид бойових мистецтв та вид спорту. Наприклад, панкратіон офіційно був визнаний у 2003 році [39]. Ще одним дуже юним видом спорту в нашій країні є грепплінг. Його офіційно визнали як вид спорту лише у кінці 2017 року [25]. В той же час, до визнання грепплінг був представлений на змаганнях з панкратіону як окремий розділ програми змагань. Що ж представляє з себе грепплінг? Перш за все, грепплінг – це вид спортивної боротьби, що включає позиційну боротьбу у партері, тейкдауни (кидки, переклади), больові і задушливі прийоми. Також таким же терміном позначають дисципліни в

єдиноборствах, які мають мінімальні обмеження у використанні больових і задушливих прийомів [7; 45].

У грепплінгу перемога досягається шляхом переваги за балами. А сам вид спорту представляє сукупність інших видів єдиноборств: дзюдо, вільної боротьби, самбо, ММА. Завдяки даному конгломерату рухових дій, грепплінг набув широкого поширення на всіх континентах, і його популярність з кожним роком зростає як у світі, так і в Україні [40].

Зважаючи на те, що грепплінг лише декілька років є визнаним видом спорту в Україні, нас зацікавили суспільно-історичні аспекти його виникнення у світі, формування та розвиток в Україні. Окреслене визначило вибір теми і актуальність нашого дослідження.

Мета дослідження – виявити суспільно-історичні аспекти формування й розвитку грепплінгу в Україні.

Завдання дослідження:

- 1) Проаналізувати історичні аспекти виникнення грепплінгу у світі.
- 2) Виявити та проаналізувати історичні передумови виникнення федерації грепплінгу в Україні і напрямки її діяльності.
- 3) Проаналізувати процес формування та основні напрями розвитку грепплінгу в Україні.

Об'єкт дослідження – розвиток грепплінгу в Україні.

Предмет дослідження – суспільно-історичні аспекти формування й розвитку грепплінгу в Україні.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувалися наступні методи дослідження: аналіз літературних і інформаційних цифрових джерел; історичний метод; метод аналогій; системний аналіз; порівняльно-історичний метод.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що:

- вперше зроблено історичний аналіз розвитку грепплінгу в Україні;
- доповнено дані про сучасні тенденції розвитку грепплінгу в Україні;

- доповнено й уточнено інформацію про напрямки діяльності Федерації греплінгу в Україні.

Практичне значення одержаних результатів. На основі проведеного дослідження обґрунтовано суспільно-історичні засади формування та розвитку греплінгу в Україні.

Матеріали кваліфікаційної роботи можуть бути використані при написанні навчальних підручників та посібників з історії єдиноборств в Україні, при розробці спеціальних курсів та семінарських занять для студентів спеціалізованих ЗВО України та тренерських курсів підвищення кваліфікації.

Апробація результатів роботи. Результати магістерської роботи висвітлені на I Міжнародній науково-практичній конференції «Цифрові технології в процесі підготовки спортсменів в умовах формального і неформального навчання» (Суми, 2021) і на I Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання підготовки спортсменів в олімпійських і неолімпійських видах спорту» (Суми, 2021).

Структура та обсяг роботи. Робота складається з 3 розділів, 13 рисунків, 9 таблиць. Загальний обсяг сторінок – 51, використаних джерел 47.

РОЗДІЛ 1

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ ГРЕППЛІНГУ У СВІТІ

1.1. Грепплінг, як вид єдиноборств

Грепплінг це мистецтво здолати суперника без застосування ударів. Термін «грепплінг» був введений американським професійним борцем, чемпіоном США з дзюдо Джином Ле Беллом, який розробив правила змагань. Ці правила спочатку повторювали правила бразильського джиу-джитсу з тією лише різницею, що спортсмени не носили Гі (кімоно). В даний час грепплінг розвивається в двох дисциплінах - грепплінг Гі (в кімоно) і грепплінг (без кімоно) [2; 7].

Також, «термін «грепплінг» часто використовується як загальна назва дисциплін в єдиноборствах, що мають мінімальні обмеження щодо використання больових і задушливих прийомів, відмінною рисою яких є прагнення закінчити поєдинок достроково, змусивши противника здатися. До основних напрямів грепплінгу можна віднести такі види, як: грепплінг, бразильське джиу-джитсу, сабмішен, тактична боротьба» [44].

Основу техніки грепплінг складають захоплення, боротьба в стійці (клінч), кидки, переклади в партер (тейкдауни), больові і задушливі прийоми, позиції, відходи, перевороти (свіпи). Дана боротьба не включає в себе нанесення ударів і використання зброї [41].

За даними А.А. Пиляєвої, Г.Н. Германова та А.Н. Королькова: «відмінною особливістю грепплінг можна вважати величезну різноманітність прийомів, як в стійці, так і в партері. Оцінюючи технічну складову даного виду єдиноборств можна відзначити, що стиль боротьби має риси самооборони» [19].

При дослідженні авторами особливостей змагальної діяльності за результатами відеоаналізу було з'ясовано, що боротьба з грепплінгу головним чином ведеться в партері, а самими основними і часто використовуваними позиціями прийнято вважати: гард (відкритий / закритий), сайд (бокове утримання), маунт (сидячи зверху на суперника), бек маунт (Утримання суперника за спиною). Також наголошується, що: «тільки повноцінне освоєння даних позицій і переходів з однієї в іншу дозволяє перейти до наступного етапу освоєння технічних дій» [19].

Правила «грепплінг» універсальні для всіх спортсменів. Вони одночасно як прості, так і складні. Синтез найкращих технік самбо, джиу-джитсу, дзюдо і вільної боротьби показав, що суперника можна нейтралізувати без єдиного удару. Так, в грепплінгу дозволяються больові і задушливі прийоми, впливи на кінцівки. Але при всіх збігах з іншими бойовими мистецтвами ADCC відрізняється своєю технічністю. Серед дозволених прийомів, всі види удушення, крім тих, які мають впливу на дихальні шляхи. Різноманітні замки для рук, зап'ясть і плеча. Для ніг передбачені больові прийоми, запозичені з самбо. Крім того, дозволені кидки, проходи і перевороти [2].

«Заборонених прийомів в спортивному грепплінг в 2 рази більше. В першу чергу, заборонені будь-які удари, також захоплення і пошкодження малих кінцівок тіла (очей, носа, вух, пальців ніг і рук). Категорично забороняється торкатися до обличчя і пахової частини суперника, дряпати, кусати і щипати його. Після першого порушення правила, суддя дає штрафне очко. Якщо ситуація повториться, спортсмен буде дискваліфікований» [2].

Оцінюється бій за бальною системою. Найбільша кількість балів (4) суддя нарахує за проведені прийоми «свип» і чистий кидок, найменше (2) за маунт. Триває поєдинок максимум 10 хвилин.

Як і Мікс файт, грепплінг є змішаним бойовим єдиноборством. У них схожі правила і умови на татамі. В Україні ADCC тільки починає свій шлях, але як показує практика, в досконало освоїти її можуть підготовлені спортсмени, тому починати свій шлях можна сміливо з ММА, де виробляється координація

рухів, сила удару, тактика ведення бою і вміння не тільки фізично, а й морально протистояти супернику [1; 16].

«Греплінг – це виключно розумний вид боротьби, де вирішальне значення має не груба сила і функціональна форма, а перш за все технічний арсенал спортсмена. Греплінг розвиває почуття балансу, розподіл власної ваги і ваги партнера під час сутички за рахунок важелів і переміщень, мислення спортсмена має бути відкрито для своєчасного реагування на дії суперника. Унікальність цього виду боротьби полягає в тому, що кожен може собі дозволити займатися греплінг, не залежно від віку і фізичних кондицій. Методологія тренувального процесу дозволяє вивчити безліч різних підвидних вправ, що розвивають гнучкість і пластику пересування. Для пізнання різних видів проходження контролів (guard), утримань і технік, спрямованих на завершення сутички шляхом больового впливу або задушливого прийому, багато часу приділяється роботі в парі з партнером» [30].

Греплінг на 80% складається з технічних дій в «партері». Велика увага приділяється позиційній боротьбі, тому що вигідна позиція на або під противником - це крок до перемоги. Проводяться чемпіонати Світу і Європи. Відомі спортсмени зі Світовим іменами, переможці Чемпіонатів Світу та Європи з греплінг, які подорожують по Світу і дають семінари, такі, як Роджер Грейсі, Марсело Гарсія, Фабіо Гургел, Брауліо Естіма. На сьогоднішній день це найсучасніший, видовищний і найбільш перспективний вид боротьби, який претендує стати олімпійським видом [6; 43].

Г. П. Грибан з співавторами стверджує, що: «Для досягнення високих результатів борець повинен проводити поєдинки у «своєму стилі». Такий стиль визначається, головним чином, природженими індивідуальними особливостями (задатками) спортсмена. Система індивідуальних здібностей у процесі спортивної діяльності дозволяє спортсменові виробити свій стиль протиборства, боротися «своєю боротьбою», і лише тоді він добивається високих результатів» [5].

1.2. Умови виникнення і розвитку греплінгу у світі

В деяких джерелах вказується на те, що зародився греплінг в Арабських Еміратах, але насправді, тут цей вид боротьби отримав своє потужне просування і світове визнання, а народився він все-таки в Америці [2].

«Першу згадку про греплінг було зафіксовано в 1992 році, коли професійний спортсмен з Америки, чемпіон США з дзюдо Джин ЛеБелл вирішив об'єднати всі свої знання і навички в різних спортивних єдиноборствах і створити унікальний «мікс» прийомів, які підходили б для самозахисту і боротьби. Свої праці і знання, в цій області, спортсмен викладав в навчальних книгах, а також передавав своїм учням, серед яких були відомі актори Чак Норріс, Ед Паркер, Брюс Лі і Бенні Уркідез» [7].

Всього через рік після ЛеБелла розвитком греплінгу, тільки вже в Східній частині Європи, в Об'єднаних Арабських Еміратах, зайнявся шейх Тахтун бін Заїд аль Нахаян. Вперше, побачивши чемпіонат UFC, Заїд дуже зацікавився змішаними єдиноборствами (ММА) і вирішив залишитися в Америці, щоб вивчати бразильське джиу-джитсу. Повернувшись через 8 місяців в ОАЕ, шейх вирішує, що заняття потрібно продовжувати і запросив до себе на роботу свого ж американського інструктора Нельсона Монтейро. Вже через 4 роки вони разом створили першу школу джиу-джитсу, яка мала назву Abu Dhabi Combat Club (ADCC). Але, не дивлячись на любов до джиу-джитсу, шейха Заїда не влаштовував його ряд недоліків і почався довгий пошук натхнення. Допомогло вивчення російського самбо, дзюдо і вільної боротьби. Об'єднавши кращі прийоми цих мистецтв воєдино, утворився греплінг і тоді ж був складений його перший збір правил [45].

Таким чином, шейх Тахтун створив новий турнір і збір «нейтральних» правил, який дозволяє спортсменам різних видів єдиноборств змагатися один з одним без грубості ударів, доводячи ефективність свого виду єдиноборств. Таким чином і з'явився перший чемпіонат ADCC в 1998 році [30].

Перший чемпіонат з греплінг відбувся в Абу-Дабі ОАЕ в 1998 році, тоді як в США їх, тільки на нижчому рівні, проводили вже з 1995 року. Змагання проходять за схожою, з іншими видами єдиноборств, системі. Килим, на якому проходять бої повинен бути квадратним, зі сторонами 9 метрів, з яких останній, зовнішній метр, вважається зоною безпеки і якщо бійці виходять за допустиму площу суддя зупиняє бій і повертає їх в центр поля, де вони продовжують сутичку з тієї ж пози. Суворої форменого одягу в греплінг немає, спортсмени виходять на татамі в кімоно або без нього. Таким чином, вважають засновники, можна в повній мірі продемонструвати свої можливості [7].

За твердженням інших інформаційних джерел, розвиток всіх напрямків греплінгу почався з «Бразильського джиу-джитсу» (БЖЖ). Творцем бразильського джиу-джитсу є сім'я Грейсі (брати Carlos, Osvaldo, Gastro, Jorge і Нільіо Gracie), яка модифікувала знання, отримані від японського майстра Міцуо Маеда і заклали основу сучасного бразильського джиу-джитсу. Міцуо Маеда (майстер 7-го дану з дзюдо, учень творця дзюдо Дзігоро Кано) з 1904 року подорожував по світу і брав участь в показових поєдинках з майстрами різних стилів і напрямків єдиноборств. У листопаді 1914 року Маеда прибув до Бразилії, де протягом декількох років навчав боротьбі Карлоса Грейсі [30; 37].

У 1925 році Карлос Грейсі відкрив в Ріо-де-Жанейро першу школу, де разом з братами викладав бразильське джиу-джитсу. Згодом, завдяки успішному виступу представників родини Грейсі на різних змаганнях, бразильське джиу-джитсу набуло великої популярності по всій Бразилії. У 70-х роках Грейсі продовжили успішний розвиток БЖЖ в Америці, звідки цей вид єдиноборств швидко поширився по всьому світу [30].

Перші змагання з греплінг в США почали проводити в 1995 році, в Нью-Йорку [45]. Перші турніри в Росії по греплінг почали проводити у 2000 році дві організації - федерація кемпо (раніше федерація укадо), Санкт-Петербург, очолювана Акумовим Русланом Вікторовичем і федерація Кодокан син-рю, м. Москва, під керівництвом Наріманова Таира Аріфовіча. Основним напрямком обох федерацій як побудова змішаних єдиноборств (відповідно, універсального

карате «кемпо» і контактного джиу-джитсу «Кодокан-син-рю»), а греплінг розглядався і як дисципліна і як тренувальні змагання, для підвищення рівня боротьби спортсменів, які виступають в змішаних стилях. У 2013 році, завдяки зусиллям Ризваном Бочкаєва, греплінг UWW був визнаний офіційним видом спорту в Росії, як дисципліна «спортивної боротьби», що стало початком «нової ери» в розвитку російського греплінг. З цього часу, греплінг отримав небувалу популярність в Росії, що дало поштовх до виникнення безлічі нових клубів і федерацій, розвиваючих бразильське джиу-джитсу, греплінг, тактичну боротьбу, лута ліврів, джиу-джитсу НЕ-ваза, сабмішен і інші напрямки греплінг. Багато організацій єдиноборств стали включати греплінг, як дисципліну, додатково до свого напрямку [30].

За даними іншого джерела: «З середини 90-х років 20 століття у світі почали проводити багато турнірів за змішаним єдиноборством. Усі види єдиноборств почали оцінювати за рівнями їх практичності в ММА. Формат поєдинку з мінімальними обмеженнями потребував більш універсальний технічний арсенал, ніж той, що використовували існуючі види єдиноборств. Це стосувалося і всіх поширених бійцівських дисциплін. Світ єдиноборств потребував об'єднану боротьбу, яка враховує нові вимоги, особливо елементи боротьби лежачи на спині. У світі появились численні федерації, які почали проводити такі змагання» [45].

Міжнародна федерація аматорської боротьби (FILA) підключилася до цього процесу у 2006 році, започаткувала свій проект під назвою греплінг (боротьба на змаганнях у футболці та шортах) та греплінг гі (боротьба в кімоно). Перший чемпіонат Світу було проведено в Турції, Анталії в 2007 р. Перша першість відбулася в 2010 р. в Хорватії. З того часу проводяться континентальні та світові чемпіонати. Греплінг був у програмі перших Всесвітніх ігор бойових мистецтв у 2010 році у Пекіні та у всіх Всесвітніх іграх бойових мистецтв 2013 року у Санкт-Петербурзі [30].

«У зв'язку із виникненням загрози виключення боротьби з програм Олімпійських ігор 2013 року, FILA виключає греплінг із своєї структури. Але

після того, як у МОК вдалося зберегти боротьбу, греплінг вирішили повернути до програми у вже реорганізованої федерації – United World Wrestling» [2].

У 2015 році греплінг United World Wrestling (UWW) повернув з відредагованими правилами, які суттєво змінили динаміку та загальну картину боїв. Відмінною рисою греплінгу UWW від інших федерацій – це його спортивна спрямованість, яка дублює олімпійські дисципліни боротьби [45].

Висновок до розділу 1.

1. Греплінг – це вид спорту в якому представлено багато видів єдиноборств і який є ще новим як у світі, так і в Україні. В той же час, цей вид бойового мистецтва швидко розвивається. Він цікавий як професійним спортсменам, так і людям різного віку і статі, служить захопленням для чоловіків і юнаків, схильних до здорового способу життя. Для освоєння всього технічного арсеналу греплінг потрібен не один рік, що є стимулом завжди перебувати в активній стадії навчання, дозволяє вдосконалюватися з року в рік, не втрачаючи інтересу до змагань. Для спортсменів інших видів єдиноборств заняття греплінгом можуть бути методом вдосконалення технічної майстерності для позитивного перенесення навичок, а також виступати інструментарієм розширення арсеналу ситуативних дій в єдиноборствах.

2. Розвиток греплінгу в США розпочався з 1992 році, а перші змагання з греплінг почали проводити в 1995 році, в Нью-Йорку.

Розвиток греплінг на сході почався в 90-х роках. Арабський шейх, син колишнього президента ОАЕ Тахнун Бін Заед аль Нахія, проходячи навчання в США, зацікавився змішаними єдиноборствами (ММА) і бразильським джіуджитсу (БЖЖ) і, після повернення на Батьківщину в Абу-Дабі Тахнун, спільно зі своїм американським тренером Нельсоном Монтейро, створив клуб Abu Dhabi Combat Club (ADCC). Тахнун розробив нові правила змагань, які назвав «боротьбою до здачі» - Submission Fighting. Правила були створені таким

чином, щоб в змаганнях могли брати участь борці будь-яких стилів. На основі цих правил клуб ADCC почав проводити свої турніри по Submission Fighting (грепплінг), перший з яких відбувся 20-22 травня 1998 році в Абу-Дабі.

Шейх Тахнун створив не тільки кращий турнір з грепплінг в світі, але в процесі цього створив новий напрямок єдиноборств: боротьба до здачі або submission fighting (wrestling). Таким чином Шейх Тахнун створив спорт, який зможе завоювати весь світ.

Результати розділу висвітлено в публікації [12].

РОЗДІЛ 2

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ФЕДЕРАЦІЇ ГРЕППЛІНГУ В УКРАЇНІ І НАПРЯМКИ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Передумови виникнення Федерації грепплінгу в Україні

У всьому світі існує багато різних регіональних стилів грепплінгу, які практикуються в межах обмеженої географічної території чи країни. Кілька стилів боротьби, таких як спортивне дзюдо, боротьба з ударами, боротьба з ловлею, грепплінг, бразильське джиу-джитсу, спортивне самбо та кілька видів боротьби, включаючи вільну та греко-римську, набули світової популярності. Дзюдо, вільна боротьба та греко-римська боротьба є олімпійськими видами спорту, тоді як грепплінг, бразильське джиу-джитсу та самбо мають власні змагання на чемпіонатах світу. Іншими відомими системами, орієнтованими на грепплінг, є сумо, шуай цзяо, мала-юддха та айкідо [14; 32].

Серед найпопулярніших змагань і організацій з грепплінгу у світі слід відмітити наступні [2; 30; 34; 43; 45]:

1. ADCC

ADCC (Submission Fighting World Federation) – найбільш відома і престижна організація, яка проводить турніри з 1998 року. Чемпіонат світу з боротьби за поданнями ADCC є найпрестижнішим турніром з повного діапазону (видалення, позиція та подання включно) у світі з грепплінгу і проводиться лише раз на два роки [34].

2. Mundials.

Чемпіонат світу з джиу-джитсу, який також часто називають Mundials, є найпрестижнішим у світі турніром з грепплінгу повного асортименту (винос, позиція та подання включно). Захід також містить підрозділ без куртки (no gi),

але ця подія не така престижна, як ADCC з точки зору чистої конкуренції без куртки.

3. United World Wrestling

United World Wrestling (UWW) – міжнародний керівний орган з боротьби. Він очолює міжнародні змагання з різних форм боротьби, включаючи греплінг для чоловіків та жінок. Найпопулярнішою подією UWW у Grappling є Чемпіонат світу з греплінгу.

4. NAGA

Північноамериканська асоціація греплінгу (NAGA) – це організація, заснована у 1995 році, яка проводить турніри з греплінгу та бразильського джиу-джитсу по всій Північній Америці та Європі. NAGA є найбільшою у світі асоціацією з боротьби за кількістю поданих заявок і налічує понад 175 000 учасників змагань у всьому світі, включаючи деякі з найпопулярніших греплерів та бійців MMA у світі. [naga]. Турніри з греплінгу NAGA складаються з підрозділів у кімоно та без кімоно. Суперники без кімоно змагаються за правилами, розробленими NAGA. Суперники з кімоно змагаються за стандартизованими правилами бразильського джиу-джитсу. Відомими чемпіонами є Френк Мір, Джо Фіорентіно, Джон Джонс, Хабіб Нурмагомедов, Ентоні Порчеллі та Антоніо Бусторф [47].

NAGA - найбільш масова організація, що налічує 46 000 борців. Крім греплінг, також проводить MMA турніри. Перші турніри по греплінг були проведені попередницею NAGA в 1995 році в Нью-Йорку (США) [30].

4. GRiND

GRiND – це перша індійська серія турнірів Pro Grappling, розпочата у травні 2017 року, яка проводить чемпіонати з греплінгу. В Індії немає розділу змагань у кімоно [46]

5. Grapplers Quest – це організація, яка в основному займається просуванням греплінгу (боротьби з підкореннями) та бразильського джиу-джитсу. Заснована у 1998 році Брайаном Сімінсом, Grapplers Quest проводить змагання різних категорій, вікових та вагових категорій.

6. International Amateur Wrestling Federation.

У 1911 році була утворена Міжнародна федерація аматорської боротьби (International Amateur Wrestling Federation) (відновлена у 1920 р.). International Amateur Wrestling Federation регулює міжнародні змагання, включаючи Олімпійські ігри, і проводила чемпіонати світу з греко-римської боротьби з 1950 року та з вільного стилю з 1951 року.

За даними Т. Кропивницької та К. Краснянського: «Міжнародна аматорська федерація боротьби (англ. International Amateur Wrestling Federation, IAWF) у 2006 р. змінила назву та організаційну структуру, включивши у свій склад нові спортивні дисципліни: пляжну боротьбу, грепплінг, панкратіон, боротьбу на поясах та багаточисленні традиційні стилі боротьби. У цьому ж році були започатковані нові комплексні змагання – Всесвітні ігри боротьби (англ. World Traditional Wrestling Games)» [15].

7. IBJJF (International Brazilian Jiu-Jitsu Federation) – Міжнародна Федерація Бразильського Джиу-Джитсу.

8. FILA (International Federation of Associated Wrestling Styles) - найстаріша організація, перші турніри якої (по греко-римської боротьби) проводилися ще на початку ХХ століття, на даний момент FILA є флагманом в розвитку світового спортивного грепплінг. Проводить чемпіонати світу та Європи з різних видів боротьби та панкратіону. Грепплінг FILA входить в програму Всесвітніх Ігор бойових мистецтв SportAccord. Проводить змагання з грепплінг в кімоно та без з 2008 року.

9. IKF (International Kempo Federation) – міжнародна організація, яка налічує понад 60 країн. Проводить турніри по декількох дисциплінах: ММА, семі-контакт, нокдаун, самооборона, ката, сабмішен. Перший чемпіонат світу з дисципліни сабмішен (грепплінг у кімоно) був проведений в 2011 році [45].

Зародження і набуття популярності грепплінгу у світі сприяло створенню міжнародних організацій з грепплінгу або включення грепплінгу до числа видів спорту вже існуючих федерацій і організацій з боротьби. Все це в свою чергу сприяло популяризації грепплінгу в Україні. Спочатку грепплінг був розділом

змагань з панкратіону. «В Україні панкратіон офіційно зареєстрований 15 травня 2003 року. Вже 19-21 лютого 2004 року в Івано-Франківську було проведено перший чемпіонат України з панкратіону. За результатами чемпіонату була сформована національна збірна України, яка в 2004 році брала участь у першому чемпіонаті Європи» [39].

Визнання панкратіону видом спорту в Україні і створення федерації з панкратіону сприяло подальшому розвитку як даного виду спорту, так і грепплінгу у вигляді аматорської дисципліни. Активна популяризація панкратіону в Україні сприяла формуванню Федерації грепплінгу України, яка виникла у 2013 році. Важливі дати, які сприяли формуванню Федерації грепплінгу в Україні наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Важливі дати, які сприяли формуванню Федерації грепплінгу
в Україні**

Дата	Подія
15 травня 2003 року	Панкратіон офіційно зареєстрований як вид спорту
19-21 лютого 2004 року	Перший чемпіонат України з панкратіону
27-29 травня 2004 року	Перша участь збірної у Чемпіонаті Європи в Греції
2006 рік	FILA запустила свій проект під назвою грепплінг
3 2008 року	FILA проводить змагання з грепплінгу
2007 рік	Перший чемпіонат Світу з грепплінгу в Турції
2010 рік	Тісне співробітництво Федерації панкратіону України з Міжнародною організацією UWW
2010 рік 2013 рік	Грепплінг на Всесвітніх іграх бойових мистецтв у Пекіні і Санкт-Петербурзі

2.2. Характеристика Федерації грепплінгу в Україні і напрямки її діяльності

Федерація грепплінгу України була створена відповідно до документів її реєстрації у 2013 році Федерацією Панкратіону України (рис. 2.1) [35].

Згідно з законом України «Про фізичну культуру і спорт» основними завданнями федерацій є: «забезпечення інтересів членів відповідних спортивних федерацій у сфері спорту, в тому числі сприяння захисту їх соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних та інших інтересів; сприяння розвитку відповідного виду (видів) спорту шляхом участі у розробленні та виконанні відповідних програм; залучення різних груп населення до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності; сприяння підготовці спортсменів національних збірних команд та забезпечення їх участі в офіційних міжнародних спортивних змаганнях; організація та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів; участь у здійсненні кадрового забезпечення розвитку відповідного виду (видів) спорту; сприяння розвитку міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури і спорту» [3].

Спілка об'єднань громадян «Всеукраїнська федерація грепплінгу України»

Адреса: Україна, 02081, місто Київ, вулиця Олени Пчілки, будинок 2, квартира 205

Дата заснування: 06.06.2013

Директор: Магдієв Магомед Газімагомедович

Власники: Громадська організація «Федерація панкратіону м. Києва»

Засновник: Федерація Панкратіону України

Рис. 2.1. Офіційні дані щодо Федерації грепплінгу України [35]

Відповідно до документальної бази Федерації грепплінгу України є спілкою об'єднань громадян «Всеукраїнська федерація грепплінгу України». Директором даної організації є Магдієв Магомед Газімагомедович, а як засновник вказується «Федерація Панкратіону України» [36].

Федерація грепплінгу України є структурованою організацією з керівним складом. Структура і керівництво окресленої організації представлено на рисунку 2.2.

На офіційному сайті Федерації грепплінгу України представлені наступні дані стосовно керівного складу [38]: «Президент, заслужений тренер України – Магдієв Магомед Газімагомедович; Перший віце-президент, заслужений тренер України – Олександр Петрович Мандрік (рис. 2.3);

Рис. 2.2. Структура і керівництво Федерації грепплінгу України [38]

Віце-президент, офіцер Управління Державної Охорони України – Яковенко Роман Володимирович; Віце-президент, генеральний директор ХОП «Шериф» – Стрижов Дмитро Сергійович (рис. 2.4.);

Рис. 2.3. Президент (зліва) Магдієв Магомед Газімагомедович та перший віце-президент (справа) Олександр Петрович Мандрік Федерації грепплінгу України

Рис. 2.4. Віце-президент (зліва) Яковенко Роман Володимирович та віце-президент (справа) Стрижов Дмитро Сергійович Федерації грепплінгу України

Віце-президент, доктор наук з фізичної культури і спорту – Томенко Олександр Анатолійович; Віце-президент, заслужений тренер України,

заслужений працівник фізичної культури і спорту – Чередниченко Сергій Вікторович (рис. 2.5.);

Рис. 2.5. Віце-президент (зліва) Томенко Олександр Анатолійович та віце-президент (справа) Чередниченко Сергій Вікторович Федерації грепплінгу України

Генеральний секретар – Тукмачова Анастасія Володимирівна (рис. 2.6.).

Рис. 2.6. Генеральний секретар Федерації грепплінгу України

В межах федерації діють наступні комісії [38]:

- технічний комітет
- суддівська колегія
- атестаційна комісія
- тренерська рада

- дисциплінарний комітет.

Діяльність комісій Федерації грепплінгу України здійснюється на основі відповідних положень: «Положення про тренерську раду громадської спілки «Всеукраїнська федерація грепплінгу України»» (затверджено протоколом №1 від 03 березня 2018 року) [23], «Положення про спортивних суддів з грепплінгу» (затверджено протоколом №1 від 03 березня 2018 року)[22], «Положення про Дисциплінарний комітет Федерації грепплінгу України» (затверджено протоколом №1 від 03 березня 2018 року)[21].

Згідно з окресленими положеннями здійснюється діяльність структурних підрозділів федерації.

Так, основні напрямки діяльності тренерської ради полягають у наступному [23]:

«2.2.1. Участь у складанні перспективних та річних планів спортивних заходів.

2.2.2. Розробка програм та науково-методичних рекомендацій з підготовки спортсменів, тематичних планів навчально-тренувальних зборів тощо.

2.2.3. Розробка, затвердження і реалізація «Положення про порядок формування національної збірної команди України з грепплінгу, її фінансове та матеріально-технічне забезпечення».

2.2.4. Відбір та підготовка кандидатів у члени збірної команди України для участі у міжнародних змаганнях з метою досягнення високих результатів.

2.2.5. Обрання та подання на затвердження Виконкомом ВФГУ кандидатур на посаду тренерів збірних команд з грепплінгу.

2.2.6. Розгляд питання та клопотання перед Виконкомом ВФГУ про заохочення тренерського складу та винесення рішення щодо присвоєння звання „Заслужений тренер України з грепплінгу”.

2.2.7. Планування та контроль проведення тренерських семінарів з метою підвищення кваліфікації тренерів та інструкторів з грепплінгу, присвоєння відповідної тренерської кваліфікаційної категорії.

2.2.8. Сприяння підготовці тренерів-викладачів з грепплінгу за освітньокваліфікаційними рівнями „Бакалавр” та „Магістр” та їх працевлаштуванню у галузі освіти» [23].

Таким чином, завдяки діяльності членів федерації грепплінгу, які також є членами тренерської ради було розроблено навчальну програму для дитячо-юнацьких спортивних шкіл з грепплінгу. Дана програма була затверджена і вступила в дію з 2020 року [4].

Згідно з Наказом Міністерства молоді та спорту України від 13.08.2020 № 1011 «Про внесення змін до наказу Міністерства молоді та спорту України від 17 січня 2015 року № 67» були внесені зміни щодо організації навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл стосовно грепплінгу [26]. Взагалі грепплінг був внесений у текст наказу вперше до додатка 2 у вигляді змін: «1) у позиції

6 років	«Боулінг, го, шахи, шашки, спортивна аеробіка, спортивна акробатика, ушу, годзю-рю карате, кіокушинкай карате, джиу-джитсу, кунгфу (таолу, тайзі-цюань), спортивні танці, хортинг, футзал, автомобільний спорт, фітнес, фунакоші шотокан карате»
---------	--

слова «фунакоші шотокан карате» виключити;

доповнити словами «грепплінг, сквош»» [26].

Таким чином згідно з додатком 2, який має назву: «Мінімальний вік вихованців, які зараховуються до груп відділень з неолімпійських видів спорту комплексних дитячо-юнацьких спортивних шкіл, дитячо-юнацьких спортивних шкіл з видів спорту» грепплінгом дозволено починати займатися з 6 років [26].

Було внесено до додатку 2 «до Порядку наповнюваності груп відділень з видів спорту і тижневого режиму навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 17 січня 2015 року № 67, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 січня 2015 року за № 119/26564 (зі змінами)», такі зміни (рис. 2.7):

2) після позиції

Городковий спорт	14	12	11	11	9	6	6	5	5	3
------------------	----	----	----	----	---	---	---	---	---	---

доповнити новою позицією такого змісту:

Грепплінг	12	10	10	8	8	6	6	6	4	4
-----------	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---

Рис. 2.7. Зміни щодо включення грепплінгу до додатку 2 [26]

На сьогодні грепплінг представлений у додатку 2 окресленого наказу у вигляді, поданому на рисунку 2.8.

Види спорту	Наповнюваність груп (мінімальна кількість вихованців у групі)									
	початкової підготовки		базової підготовки				спеціалізованої підготовки			підготовки до вищої спортивної майстерності
	1 рік	більше року	1 рік	2 роки	3 роки	більше 3 років	1 рік	2 роки	більше 2 років	увесь строк
Грепплінг	12	10	10	8	8	6	6	6	4	4

Рис. 2.8. «Норми наповнюваності груп відділень з неолімпійських видів спорту комплексних дитячо-юнацьких спортивних шкіл, дитячо-юнацьких спортивних шкіл з видів спорту» [26] стосовно грепплінгу

За сприяння федерації грепплінгу України були внесені зміни до постанови Кабінету міністрів України стосовно грепплінгу.

«Постановою Кабінету міністрів України від 22 липня 2020 р. № 638 були внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2013 р. № 689. Згідно з цим документом пункт 2 викладається у такій редакції:

2. Група швидкісно-силових, складно-координаційних видів спорту та спортивних єдиноборств: неолімпійські види спорту: грепплінг» [27].

У даній постанові прописані: «Коефіцієнти застосування норм готових до вживання продуктів харчування у раціоні учасників спортивних заходів державного та міжнародного рівня з урахуванням добового розподілу енергетичних потреб, групи видів спорту, виду спортивного заходу. Добова норма готових до вживання продуктів харчування у раціоні учасників спортивних заходів державного та міжнародного рівня. Грошова норма витрат на забезпечення спортсменів - учасників спортивних заходів державного та міжнародного рівня лікарськими засобами та виробами медичного призначення, дієтичними добавками» [27]. Зазначимо, що в 2013 році грепплінг ще не був визнаним як вид спорту в Україні і тому постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2013 р. № 689 на нього не поширювалася.

Ще одним напрямком діяльності Федерації грепплінгу України є складання перспективних та річних планів спортивних заходів, які враховуються при складанні «Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України».

Дисциплінарний комітет Федерації грепплінгу України створений для здійснення ще одного важливого напрямку діяльності федерації:

«Врегулювання усіх конфліктних ситуацій, що пов'язані з спортивною та етичною поведінкою членів Організації і такі, що не охоплюються компетенцією суддівської колегії. Зокрема, некоректна поведінка членів делегацій під час урочистих церемоній відкриття-закриття турнірів, некоректна поведінка членів делегацій в межах та поза межами спортивних споруд, де проходять турніри, або будь-яка поведінка, що суперечить етикету бойових мистецтв, статуту Організації, статуту Міжнародної федерації боротьби (UWW). 7.2. Врегулювання конфліктних або спірних ситуацій між обласними Осередками (відокремленими підрозділами) Організації та між керівництвом Організації і обласними осередками (відокремленими підрозділами) Організації; 7.3. Створення умов для реалізації членами Організації їх законного права на участь в управлінні Організацією; 7.4. Сприяння врахуванню керівними органами Організації думки її членів під час

формування та реалізації статутних завдань. 7.5. Прийняття до розгляду скарг та звернень, які подаються в письмовій формі, обов'язково з описом факту, з яким заявник незгоден, з посиланням на нормативні документи Організації (Статут, Генеральні правила, рішення Виконкому), котрі на думку заявника були порушені. Пропозиції заявника є обов'язковими» [21].

В межах діяльності федерації плануються та проводяться тренерські семінари, які підвищують кваліфікацію тренерів та інструкторів з грепплінгу, з подальшим присвоєнням відповідної тренерської кваліфікаційної категорії.

Під час проведення Всеукраїнського тренерського та атестаційного семінару з панкратіону й грепплінгу, який проходив з 7 по 10 червня 2018 року в Затоці (Одещина) близько 60 тренерам з усієї України вдалося підвищити свою кваліфікацію [20].

«22 червня 2020 року в Києві відбувся дводенний тренерсько-атестаційний семінар з панкратіону і грепплінгу, за підтримки Спортивного комітету України, учасником якого був керівник гуртків «Панкратіон» та «Бокс» Сергій Васильович Москаленко. Протягом декількох днів на базі ДЮСШ №7, розташованої на Трухановому острові, проходили різноманітні майстер-класи для інструкторів та спортсменів з усіх регіонів країни. Ця подія традиційна і проходить щорічно, згідно з календарним планом заходів, запланованих Федерацією панкратіону України. Як розповів віцепрезидент федерації, голова тренерської ради Сергій Чередниченко, навчання і атестацію в одну подію об'єднали не випадково» [39]

Міжнародна співпраця є одним з пріоритетних напрямків діяльності федерації. За даними джерела [17]: «У зв'язку з історичним минулим і для підсилення популяризації обох видів спорту в Нью-Йорку відбулася зустріч між представниками UFC та українською спортивною делегацією, до складу якої увійшли президент Федерації панкратіону України Олександр Мандрик та керманіч Федерації грепплінгу України Магомед Магдієв. Вони взяли участь у переговорах з керівництвом найбільшого і найвідомішого бійцівського

чемпіонату у світі, на яких було окреслено шляхи подальшої більш тісної співпраці.

Окрім того, обидва президенти відвідали 7 квітня грандіозне шоу на арені Barclays Center у Брукліні – UFC 223. Власне, як і завжди, бої від UFC вразили розмахом і видовищем. Тож, разом із перемовинами, українська делегація отримала величезний досвід в організації та проведенні таких масштабних подій» [17].

Федерація греплінгу сприяє розвитку греплінгу в регіонах України. За час свого існування були засновані відокремлені підрозділи громадської спілки «Всеукраїнська федерація греплінгу України» в різних областях країни (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

**Відокремлені підрозділи громадської спілки
«Всеукраїнська федерація греплінгу України» [36]**

Місце знаходження	Дата взяття на облік організацій	Директор, підписант
Сумська область	29.07.2016	Чередніченко Сергій Вікторович.
Житомирська область	29.07.2016	Ветров Олександр Олександрович
Черкаська область	29.07.2016	Василенко В'ячеслав Олександрович
Тернопільська область	29.07.2016	Аркуша Тарас Ігорович
Вінницька область	29.07.2016	Ільчишин Ігор Олегович
Чернігівська область	29.07.2016	Пищенко Олег Анатолійович
Київська область	29.07.2016	Тукмачова Анастасія Володимирівна
Одеська область	29.07.2016	Мусаєлян Лернік Борикович
Миколаївська область	29.07.2016	Жилкін Сергій Миколайович

Продовження таблиці 2.2

Луганська область	29.07.2016	Ласюченко Михайло Володимирович
Кіровоградська область	29.07.2016	Ветров Олег Миколайович -
Хмельницька область	29.07.2016	Домбровський Геннадій Владиславович
Херсонська область	29.07.2016	Юрін Валентин Олександрович
Харківська область	29.07.2016	Бочорішвілі Антон В'ячеславович
Чернівецька область	29.07.2016	Наконечний Ігор Юрійович

Відповідно до таблиці 2.2 існують 15 обласних підрозділів громадської спілки «Всеукраїнська федерація греплінгу України», які безпосередньо здійснюють діяльність щодо розвитку греплінгу в своїх регіонах.

Одним із важливіших напрямків діяльності федерації є організація та проведення змагань та навчально-тренувальних зборів. За результатами змагань здійснюється відбір та подальша підготовка кандидатів до збірної команди України для того щоб вони могли прийняти участь у змаганнях міжнародного класу і досягнути високих спортивних результатів.

На 2021 рік затверджено склад Національної збірної з греплінгу. До нього входить 49 чоловіків і 15 жінок [40]. Якісний склад дорослих збірних за спортивними званнями подано на рисунках 2.9. і 2.10.

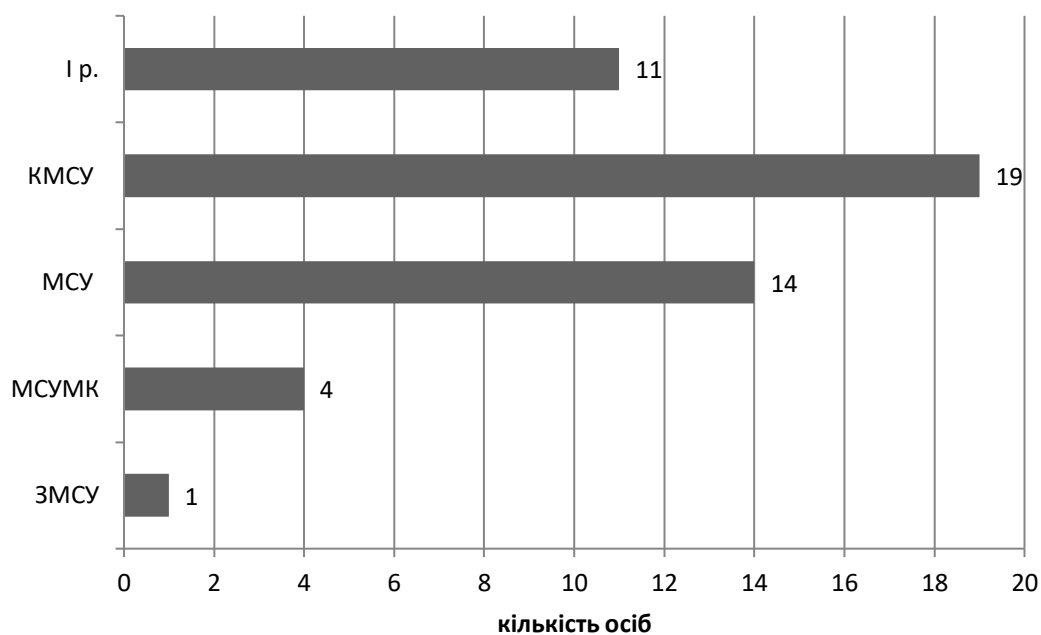

Рис. 2.9. Якісний склад чоловічої збірної України з греплінгу за спортивними званнями

В чоловічій збірній перебувають 1 – ЗМСУ, 4 – МСУМК, 14 – МСУ, 19 – КМСУ, 11 – I р., а в жіночій – 1 – ЗМСУ, 1 – МСУМК, 2 – МСУ, 8 – КМСУ, 2 – I р., 1 – II р.

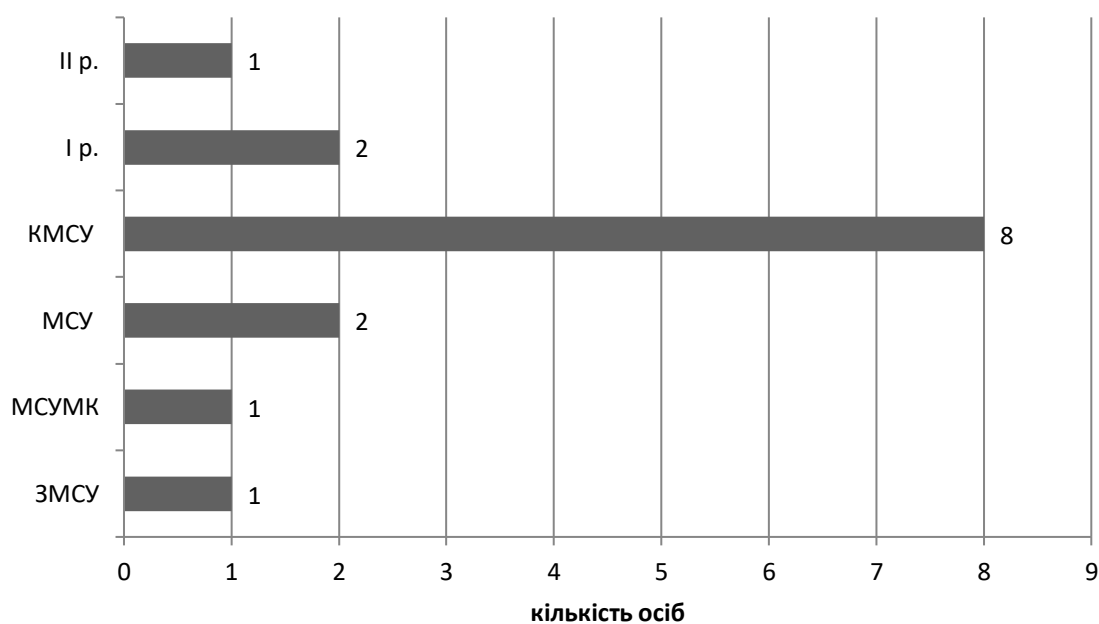

Рис. 2.10. Якісний склад жіночої збірної України з греплінгу за спортивними званнями

Також федерація опікується кандидатами у збірну команду (юніорами) і резервом (юнаками), яких за списком 43 і 30 хлопців, та 13 і 12 дівчат відповідно.

Підводячи підсумок. Бачимо що до складу «Національної збірної команди України на 2021 рік з греплінгу» входить 162 особи.

Висновки до розділу 2.

1. Головними передумовами виникнення Федерації греплінгу в Україні є:

- активний розвиток даного виду спорту у світі;
- активна діяльність міжнародних організацій, таких як Submission Fighting World Federation, United World Wrestling, NAGA, Grapplers Quest, International Amateur Wrestling Federation, International Brazilian Jiu-Jitsu Federation, International Federation of Associated Wrestling Styles, International Kempo Federation та інших;
- проведення міжнародних змагань з греплінгу: Mundials, GRiND тощо;
- створення Федерації панкратіону України;
- тісне співробітництво Федерації панкратіону України з Міжнародною організацією UWW;
- включення греплінгу як аматорської дисципліни у програму змагань з панкратіону в Україні.

2. Федерація греплінгу України була створена у 2013 році, але активну діяльність розпочала з 2018 року після визнання греплінгу неолімпійським видом спорту. З 2016 року в 15 областях діють відокремлені підрозділи громадської спілки «Всеукраїнська федерація греплінгу України».

РОЗДІЛ 3

ФОРМУВАННЯ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГРЕППЛІНГУ В УКРАЇНІ

3.1. Грепплінг в спортивних клубах

«На сьогодні одноборства є одним із популярних видів спорту в світі, тому що позитивно впливають на організм людини різного віку та рівень фізичної підготовленості. Вони ведуть до рівномірного розвитку всіх рухових здібностей, функціональної витривалості організму і одночасно до розвитку моральних і вольових якостей характеру» [42].

За результатами дослідження авторів: «До основних сучасних тенденцій розвитку спорту, що обумовлюють зміни в організації змагань, можна віднести: професіоналізацію, комерціалізацію, глобалізацію; виникнення нових видів спорту, структур та змагань; зростання спортивних досягнень; позитивізацію ставлення суспільства до спорту; зростання ролі телебачення та мережі Інтернет. Найбільш інтенсивною з них є поява нових міжнародних комплексних змагань» [15].

З наведених даних слідує, що формування нового виду спорту в Україні має сприяти розвитку спорту у суспільстві. Важливою ланкою в цьому процесі є спортивні осередки у вигляді ДЮСШ, СК, ШВСМ тощо.

«Досить цікавими виявилися дані отримані в результаті проведення аналізу ринку фітнес-послуг м. Києва. Статистична обробка даних показала, що переважна частина клубів, а саме 72 %, надають своїм клієнтам можливість взяти участь у груповому або персональному тренуванні, яке буде включати елементи бойових мистецтв. При цьому зафіксовано достатньо широкий спектр бойових мистецтв: ушу, айкідо, бойовий гопак, бокс, кікбоксинг, муей тай, джиу-джитсу, тхеквондо, карате, ММА, капоейра, грепплінг та інші» [31].

Отримані авторським колективом Рибачок Р. О., Проценко А. А., Суханова Г. П. [31] дані у ході досліджень представлені на рисунку 3.1.

Рис. 3.1. «Співвідношення об'єктів фітнес-індустрії Києва з бойовими мистецтвами та без бойових мистецтв» за даними Рибачок Р. О. і співавторів [31]

Наше власне дослідження також виявило за даними інформаційних джерел значну кількість клубів в різних містах нашої країни, які пропонують заняття з грепплінгу (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Спортивні заклади, які пропонують заняття з грепплінгу, за даними сервісу пошуку спортивних об'єктів в Україні [33]

Назва з сайту	Вказана на сайті адреса
СК Леон	Днепр, ул. Столярова 12
Спорт клуб Мужество	Днепр, вулиця Велика Діївська, 42
СК «РД Спорт»	Одесса ул. Левитана 103а
Спорт-клуб "Січ"	Винница, вулиця Визволення, 2
Клуб смешанных единоборств Ирбис	Кривой Рог, проспект Гагаріна, 4Б
Спортивный клуб Тайфун-Файт	Кривой Рог, вулиця Магістральна, 19

Продовження табл. 3.1

Спортивний клуб Тигр відділення №6	Ивано-Франковск, вулиця Чорноти Курінного, 19
Мікс-Файт клуб «Вікінг»	Ивано-Франковск,
Физкультурно-спортивное общество Динамо	Запорожье, Северное шоссе, 113
СК Цитадель	Львов, улица Городецкая, 174
Спортивный клуб боевых искусств АРХАТ	Одесса, улица Ильфа и Петрова, 45
Спортивный клуб "Мангуст"	Одесса, Шампанський провулок, 11
АСБ (Академия собственной безопасности)	Одесса, Семинарская, 15
RD Academy	Одесса, вулиця Левітана, 86
Зал единоборств Jaguar GYM	Полтава, улица Пушкина, 74
Сорасабана Rivne	Ровно, ул. Степана Бандеры, 12а
Центр Dende Sapoeira	Сумы, Псельская, 26
Клуб Боевого самбо	Сумы, улица Роменская, 96А
Бойцовский клуб Achilles	Черкасы, бульвар Шевченко, 205
МСКЕ Централ	Черновцы, улица Главная, 275
SPHINX TEAM MMA	Черновцы, улица Русская, 228А
Академія бойових мистецтв «Місогі»	Черновцы, улица Гайдара, 9а

Як бачимо, 22 заклади спортивного і фізкультурного профілю пропанують свої послуги щодо занять з греплінгу і надають інформації за допомогою мережі Інтернету [33].

Також у мережі Інтернету було знайдено 9 окреслених раніше закладів, які знаходяться в місті Київ (табл. 3.2).

Таблиця 3.2.

**Спортивні заклади міста Київ, які пропонують заняття з грепплінгу,
за даними мережі Інтернет [33]**

Назва з сайту	Діяльність
BJJ BLAKZ Brazilian Джиу-Джитсу	Грєпплинг, Джиу-джитсу
Спортивный клуб Атаман	Грєпплинг, ММА, Боевое самбо, Джиу-джитсу
SWARM STREET FIGHTERS	Грєпплинг, ММА, Боевое самбо, Бокс
Fight Sports Kiev	Грєпплинг, Джиу-джитсу
Nikko Fight Club	Грєпплинг, ММА, TRX, Бокс
Sparta Box	Грєпплинг, ММА, Stretching, Бокс
Клуб смешанных единоборств «Легионер»	Грєпплинг, Бокс
Fratria Fortis клуб спортивного ножевого и палочного боя	Грєпплинг, Ножевой и палочный бой, Хортинг
Fight Club SOVA	Грєпплинг, ММА, Бокс, Греко-римская борьба

В підтримці розвитку грепплінгу на території України зацікавлена держава, про що свідчать дані, наведені Грень Л. М.: «Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року «визначає пріоритети державної політики, що передбачені «Законом України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики», а саме: створення умов для максимальної реалізації здібностей талановитих спортсменів, забезпечення рівних прав і можливостей до занять фізичною культурою і спортом усіх категорій населення України, стимулювання створення спортивної інфраструктури, сприяння участі українських спортсменів у міжнародних змаганнях, підвищення авторитету держави у світовому спортивному русі, удосконалення державної політики у

сфері фізичної культури і спорту, а також сприяння популяризації та поширенню здорового способу життя, організації змістовного дозвілля» [3].

3.2. Напрямки розвиток греплінгу на рівні держави

«Мінмолодьспорт є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у молодіжній сфері, сферах фізичної культури і спорту, національно-патріотичного виховання» [28].

Одним із напрямків діяльності Міністерства молоді і спорту є розвиток у сферах фізичної культури і спорту в Україні. Відповідно до документу: «Наказ Міністерства молоді та спорту України від 27.12.2017 № 5229 «Про визнання виду спорту в Україні, та внесення змін до Реєстру визнаних видів спорту в Україні»» греплінг було визнано як «неолімпійський вид спорту» з подальшим його включенням до реєстру [25].

Згідно з офіційним наказом Мінмолодьспорту про «Порядок визнання видів спорту, включення їх до Реєстру визнаних видів спорту в Україні, порядок його ведення» вказане наступне [24]: «Види спорту, визнані в Україні, мають переваги, зокрема, щодо:

- одержання державної підтримки для розвитку відповідного виду спорту;
- проведення офіційних спортивних змагань з відповідного виду спорту;
- відкриття в установленому порядку відділень з відповідного виду спорту в дитячо-юнацьких спортивних школах, закладах спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання, школах вищої спортивної майстерності, центрах олімпійської підготовки, центрах студентського спорту закладів вищої освіти;

- присвоєння в установленому порядку спортивних звань та розрядів, суддівських кваліфікаційних категорій з відповідного виду спорту» [24].

Наказом Міністерства молоді та спорту України від 09 липня 2018 року № 3152 [27] були затверджені правила спортивних змагань з грепплінгу. Після визнання грепплінгу і затвердження правил змагань його було внесено до «Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України».

Аналіз «Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України» за 2019-2021 роки [9; 10; 11] дозволив визначити динаміку розвитку даного виду спорту. Загальна кількість заходів запланованих у 2019, 2020 і 2021 роках наведено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Загальна кількість заходів «Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України» запланованих у 2019, 2020 і 2021 роках за видом спорту грепплінг [9; 10; 11]

Рік	Кількість заходів
2019	21
2020	22
2021	25

Як бачимо в таблиці 3.3, з кожним роком кількість спортивних заходів збільшується. Так в 2019 році їх було заплановано 21, а в 2021 році вже на 4 більше – 25 заходів. Розглянемо більш детально спрямованість заходів.

Порівняльний аналіз запланованої кількості змагань за роками відповідно з «Єдиним календарним планом фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України» розділу «Календарний план спортивних заходів з неолімпійських видів спорту» свідчить про участь у міжнародних змаганнях різного рівня у 2019 році – 6 змагань, у 2020 році – 8; у 2021 році – 7.

Українські змагання різного рівня за роками: у 2019 році – 9 змагань, у 2020 році – 8; у 2021 році – 8. Слід відмітити, у 2021 році було заплановано участь наших спортсменів у Чемпіонаті світу серед юніорів, кадетів та юнаків (II ранг), а Чемпіонат України серед дітей (IV ранг) проводився в 2019 році (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Запланована кількість змагань у «Календарному плані спортивних заходів з неолімпійських видів спорту» з греплінгу у 2019, 2020 і 2021 роках [9; 10; 11]

Змагання різного рівня	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Етап Кубку України	+	+	+
Етап Кубку світу (II ранг)	+	+	+
Чемпіонат України серед юнаків, молодших юнаків та дітей (IV ранг)	+	+	++
Чемпіонат України серед кадетів та юніорів (IV ранг)	+	+	+
Міжнародні змагання (II ранг)	++	++++	++
Фінал Кубку України (III ранг)	+	+	+
Чемпіонат України серед дітей (IV ранг)	+		
Чемпіонат Європи серед дорослих, юніорів, кадетів та юнаків (II ранг)	+	+	+
Всеукраїнські змагання (III ранг)	+++	+++	++
Чемпіонат світу серед дорослих, юніорів, кадетів та юнаків (II ранг)	+	+	+
Фінал Кубку світу (II ранг)	+	+	+
Чемпіонат України серед дорослих (III ранг)	+	+	+
Чемпіонат світу серед юніорів, кадетів та юнаків (II ранг)			+

Кількість запланованих міжнародних змагань в 2020-2021 роках зросла порівняно з 2019 роком (рис. 3.2).

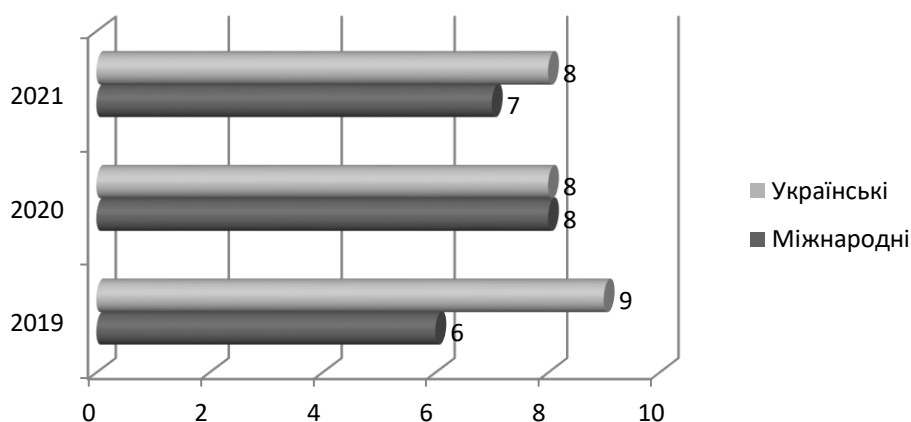

Рис. 3.2. Кількість запланованих міжнародних та українських змагань за роками [9; 10; 11]

Аналіз запланованої кількості навчально-тренувальних зборів різної спрямованості за роками відповідно з «Єдиним календарним планом фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України» розділу «Календарний план спортивних заходів з неолімпійських видів спорту» подано в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

**Запланована кількість навчально-тренувальних зборів у
«Календарному плані спортивних заходів з неолімпійських видів спорту»
з греплінгу у 2019, 2020 і 2021 роках [9; 10; 11]**

Навчально-тренувальні збори різної спрямованості	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Навчально-тренувальний збір із загальної фізичної підготовки	2	2	3
Навчально-тренувальний збір зі спеціальної підготовки	3	3	6
Відновлювальний навчально-тренувальний збір серед дорослих та юніорів	1	1	1

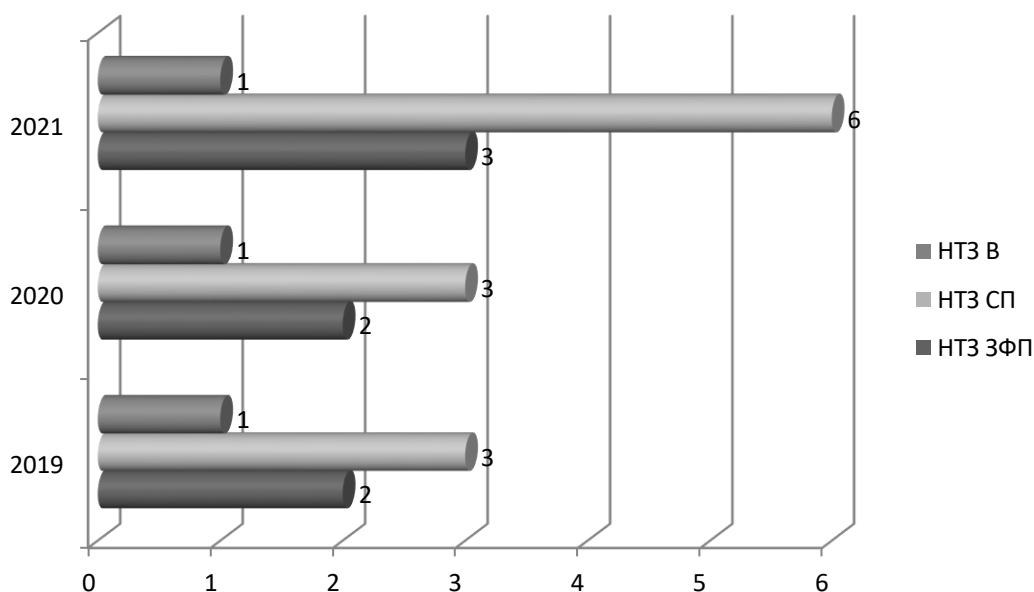

Рис. 3.3. Кількість запланованих навчально-тренувальних зборів за роками

Примітка : НТЗ ЗФП – Навчально-тренувальний збір із загальної фізичної підготовки

НТЗ СП – Навчально-тренувальний збір зі спеціальної підготовки

НТЗ В – Відновлювальний навчально-тренувальний збір серед дорослих та юніорів

Отримані дані (рис. 3.3) свідчать про однакову кількість запланованих зборів у 2019 і 2020 роках. В 2021 році кількість запланованих НТЗ зі спеціальної підготовки збільшилося в 2 рази, а також зросла кількість НТЗ із загальної фізичної підготовки.

Аналіз фінансування наведених вище змагань і НТЗ дозволив констатувати збільшення планової вартості у грн. з 2123771 до 5056370 (табл. 3.6), яка зросла майже в три рази [9; 10]. Фінансування за 2019 рік не вказано в «Єдиному календарному плані фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України» [11].

Таблиця 3.6

Планової вартості (у грн.) заходів «Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України» запланованих у 2019, 2020 і 2021 роках за видом спорту греплінг [9; 10; 11]

Рік	Планової вартості (у грн.)
2019	–
2020	2123771
2021	5056370

Стосовно відкриття відділень з греплінгу в дитячо-юнацьких спортивних школах, було проаналізовано дані Міністерства молоді та спорту України за 2021 рік [18]. З'ясовано, що функціонує 4 відділення з греплінгу в ДЮСШ України. По одному відділенню в таких областях як Волинська, Чернівецька, Сумська і Херсонська (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Кількість ДЮСШ з відділеннями греплінгу в Україні за даними Мінмолодьспорту України на 2021 рік [18]

Область в Україні	Загальна кількість ДЮСШ в області	Кількість ДЮСШ в області з відділенням греплінгу
Волинська	31	1
Чернівецька	33	1
Сумська	43	1
Херсонська	39	1

Висновок до розділу 3

1. За даними літературних джерел, формування нового виду спорту в Україні має сприяти розвитку спорту у суспільстві. Важливою ланкою в цьому процесі є спортивні осередки у вигляді ДЮСШ, СК, ШВСМ.

В межах дослідження виявлено значну кількість клубів в різних містах нашої країни, які пропонують заняття з греплінгу на платній основі.

2. На державному рівні розвитком видів спорту в Україні займається «Міністерство молоді і спорту». Відповідно до документу: «Наказ Міністерства молоді та спорту України від 27.12.2017 № 5229 «Про визнання виду спорту в Україні, та внесення змін до Реєстру визнаних видів спорту в Україні»» греплінг було визнано як «неолімпійський вид спорту» з подальшим його включенням до реєстру.

Визнання греплінгу видом спорту надало певні переваги у вигляді підтримки держави з метою подальшого розвитку греплінгу, почали проводитися офіційні спортивні змагання з греплінгу; були відкриті, хоча і в незначній кількості відділення з греплінгу в ДЮСШ та інших державних закладах; спортсменам почали присвоювати спортивні звання та розряди з греплінгу, а суддям – кваліфікаційні категорії.

Результати розділу висвітлено в публікації [13].

ВИСНОВКИ

1. Термін «греплінг» в єдиноборства ввів американський професійний борець, чемпіон США з дзюдо Джин ЛеБелл. В різний час він вивчав боротьбу, дзюдо, «Бразильське джиу-джитсу» і інші види єдиноборств, і здійснив об'єднання всіх стилів в один універсальний стиль, створив свою систему самозахисту і боротьби – греплінг. Цій системі він навчав багатьох відомих голлівудських акторів – Брюса Лі, Чака Норріса, Бенні Уркідез, Еда Паркера і інших.

Стосовно умов виникнення і розвитку греплінгу у світі отримано суперечливі дані. Існують твердження, що цей вид спорту виник в Арабських Еміратах. Також в деяких джерелах наголошується на його виникненні в Америці. Першу згадку про греплінг було зафіксовано в 1992 році з книг Джина Ле Белла. Розвиток даного виду спорту в Америці також пов'язують з цією датою. 1993 рік прийнято вважати датою початку розвитку греплінгу в східній Європі, а саме в Об'єднаних Арабських Еміратах. Під керівництвом шейха Тахтун бін Заїд аль Нахаян була створена перша школа джиу-джитсу, а в подальшому при модифікації і внесенні змін утворився греплінг і тоді ж був складений його перший збір правил.

За твердженням інших інформаційних джерел, розвиток всіх напрямків греплінгу почався з «Бразильського джиу-джитсу». Творцем бразильського джиу-джитсу є сім'я Грейсі. У 1925 році Карлос Грейсі відкрив в Ріо-де-Жанейро першу школу, де разом з братами викладав бразильське джиу-джитсу.

Перший чемпіонат з греплінг відбувся в Абу-Дабі ОАЕ в 1998 році, тоді як в США подібні чемпіонати, тільки на нижчому рівні, проводили вже з 1995 року. Перший чемпіонат Світу з греплінгу було проведено в Турції (Анталія) в 2007 році.

Перспективи розвитку греплінгу в Україні та у світі багато залежать від позицій UWW та МОК.

2. У всьому світі існує багато різних регіональних стилів греплінгу, які практикуються в межах обмеженої географічної території чи країни. Існування цих стилів сприяло виникненню, розвитку і продуктивному функціонуванню значної кількості міжнародних організацій, які стали проводити і проводять досі змагання міжнародного рівня. Серед найвідоміших організацій, які проводять турніри з греплінгу слід відмітити такі, як Submission Fighting World Federation, United World Wrestling, NAGA, Grapplers Quest, International Amateur Wrestling Federation, International Brazilian Jiu-Jitsu Federation, International Federation of Associated Wrestling Styles, International Kempo Federation. Головною передумовою створення Федерації греплінгу є виникнення і функціонування Федерації панкратіону України, якою було включено греплінг як аматорську дисципліну у програму змагань з панкратіону в Україні. Також тісне співробітництво Федерації панкратіону України з Міжнародною організацією UWW сприяло створенню Федерації греплінгу з метою виступу збірної команди з греплінгу на міжнародних змаганнях.

Основними напрямками діяльності Федерації греплінгу після її створення стали забезпечення інтересів спортсменів та тренерів у соціальному, економічному, творчому, віковому, національно-культурному та інших напрямках спортивної діяльності. Членами федерації були розроблені програми для ДЮСШ та інших спеціальних закладів, правила змагань з греплінгу, що сприяло розвитку даного виду спорту.

Федерація греплінгу сприяє розвитку греплінгу в регіонах України. За час свого існування були засновані 15 відокремлених підрозділи громадської спілки «Всеукраїнська федерація греплінгу України» в різних областях країни. Також федерація формує національну збірну України з греплінгу і сприяє її підготовці та участі в офіційних міжнародних спортивних змаганнях з греплінгу.

Також федерація регулярно проводить атестацію спортсменів та підвищення кваліфікації тренерів та суддів з греплінгу, здійснює міжнародне співробітництво.

3. Формування та основні напрямки розвитку греплінгу в Україні пов'язано з кількістю клубів в різних містах нашої країни, які пропонують заняття з греплінгу на платній основі, кількістю відділень ДЮСШ, з збільшенням фінансування участі спортсменів у змаганнях і НТЗ, зростанням кількості проведених офіційних змагань, з популяризацією даного виду спорту серед населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойченко Н.В., Алексєнко Я.В., Алексєєва І.А. Інноваційні технології в системі підготовки спортсменів-єдиноборців. *Єдиноборства*, (11), С. 25-27.
2. Всероссийская федерация грэпплинга. URL: <http://rusgrappling.ru/grappling/about-grappling/>
3. Грень Л. М. Державна політика України у сфері фізичної культури і спорту: нормативно-правовий аспект. *Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти : матеріали 2-ї Міжнар. наук.-практ. конф. / гол. ред. А. В. Кіпенський; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Мадрид, 2021. С. 282-285. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/52675>*
4. Грєпплінг: Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Київ. 2020. URL: https://sport.gov.ua/storage/app/sites/16/Sport/Programy_navchalni/2020/greppling-programa.pdf
5. Грибан Г. П., Кашуба В. А., Футорный С. М., Андреева Е. В. Індивідуалізація техніко-тактичної підготовки спортсменів високої кваліфікації з грєпплінгу. *Фізична культура і спорт: досвід та перспективи*: матер. 3-ої Міжнар. наук.-практ. конференції (8-9 квітня 2021 р., м. Чернівці)/за ред. Я.Б Зоря. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. С. 69-71.
6. Грэйси Х. Текущая революция в мире боевых искусств. Бразильское джиу-джитсу: теория и техника. 1-е изд. Ростов на Дону: Феникс, 2005. 39 с.
7. Грєпплінг. URL: <http://leonmma.com.ua/greppling>

8. Долбишева Н. Г. Историчні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у міжнародному спортивному русі: монографія. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2012. 248 с

9. Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на 2020 рік (офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України). URL: <https://sport.gov.ua/sport/yediniy-kalendarnij-plan-fizkulturno-ozdorovchih-ta-sportivnih-zahodiv/2020-rik>

10. Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на 2021 рік (офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України). URL: <https://sport.gov.ua/sport/yediniy-kalendarnij-plan-fizkulturno-ozdorovchih-ta-sportivnih-zahodiv/2021-rik>

11. Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на 2019 рік URL: https://drive.google.com/file/d/1VEC4xmJmzSA2vxq1uxJNi_Qaf8OTEDNH/view

12. Зенченко Владислав. Технічна підготовка спортсменів з панкратіону. *Цифрові технології в процесі підготовки спортсменів в умовах формального і неформального навчання: матеріали I міжнародної науково-практичної конференції* / відповід. ред. Д.В. Бермудес. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021. С. 82-83.

13. Зенченко Владислав, Ворона Віта. Умови виникнення і розвитку грешплінгу у світі. *Актуальні питання підготовки спортсменів в олімпійських і неолімпійських видах спорту: матеріали I всеукраїнської науково-практичної конференції* / відповід. ред. Д.В. Бермудес. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021. С. 229-233.

14. Иванков Ч. Т., Литвинов С.А. Динамическая ситуация как уникальный метаспособ восприятия и понимания соревновательной деятельности в восточных единоборствах. *Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта*. 2017. №12 (154). С. 109-113.

15. Кропивницька Т., Краснянський К. Сучасні тенденції розвитку спорту та їх вплив на організацію комплексних змагань. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2016. № 3. С. 80-84.
16. Любительская лига грэпплинга и MMA. URL: <https://kempo.su/grappling.html>
17. Панкратіон та MMA зміцнюють історичний зв'язок. (за даними сайту Федерації панкратіону України). URL: <https://www.pankration.com.ua/news/pankration-ta-mma-zmitsnyuyut-istorichnij-zv-yazok>
18. Перелік та рейтинг ДЮСШ. Міністерство молоді та спорту України. URL: <https://sport.gov.ua/sport/dityacho-yunackij-ta-rezervnij-sport/dityacho-yunacki-sportivni-shkoli/perelik-ta-rejting-dyussh>
19. Пиляева А. А., Германов Г. Н., Корольков А. Н. Поэтапное формирование арсенала технических ситуативных действий в грэпплинге. 2019. С. 125. URL: <http://lib.sportedu.ru/Books/PDF/308286.pdf#page=125>
20. Підсумки тренерсько-атестаційного семінару в Затоці (за даними сайту Федерації панкратіону України). URL: <https://www.pankration.com.ua/news/pidsumky-trenersko-atestatsiinoho-seminaru-v-zatotsi>
21. Положення про Дисциплінарний комітет Федерації грепплінгу України: затв. Виконкомом всеукраїнського громадського об'єднання громадської спілки Всеукраїнська Федерації грепплінгу України. Протокол № 1 від 03 березня 2018 року. URL: <https://www.grappling.org.ua/doc/three.pdf>
22. Положення Про спортивних суддів з грепплінгу: затв. Виконкомом всеукраїнського громадського об'єднання громадської спілки Всеукраїнська Федерації грепплінгу України. Протокол № 1 від 03 березня 2018 року URL: <https://www.grappling.org.ua/doc/two.pdf>
23. Положення про тренерську раду громадської спілки "Всеукраїнська федерація грепплінгу України": затв. Виконкомом Всеукраїнського громадського об'єднання громадської спілки Всеукраїнська Федерації

грепплінгу України. Протокол № 1 від 03 березня 2018 року. URL: <https://www.grappling.org.ua/doc/one.pdf>

24. Порядок визнання видів спорту, включення їх до Реєстру визнаних видів спорту в Україні, порядок його ведення: наказ Міністерства молоді та спорту України від 27.01.2014 р. № 149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-14>

25. Про визнання виду спорту в Україні, та внесення змін до Реєстру визнаних видів спорту в Україні: наказ Міністерства молоді та спорту України від 27.12.2017 р. № 5229. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5229728-17#Text>

26. Про внесення змін до наказу Міністерства молоді та спорту України від 17 січня 2015 року № 67: наказ Міністерства молоді та спорту України 13.08.2020 № 1011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0827-20#Text>

27. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2013 р. № 689: постанова Каб. Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 638. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-2020-%D0%BF#Text>

28. Про затвердження Положення про Міністерство молоді та спорту України: постанова Каб. Міністрів України від 02.07.2014 р. № 220 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2014-%D0%BF/paran8#n8>

29. Про затвердження Правил спортивних змагань з грепплінгу: Наказ Міністерство молоді та спорту України від 09.07.2018 № 3152 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-18#Text>

30. Развитие грэпплинга в мире. URL: https://kempo.su/istoriya_razvitiya_grepplinga_v_mire.html

31. Рыбачок Р. О., Проценко А. А., Суханова Г. П. Relevance and prospects for the development of fitness boxing in the modern conditions of the functioning of the health-improving fitness system //Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – 2021. – №. 3 (133). – С. 105-112.

32. Саєнко В. Г. Спортивно-педагогічне вдосконалювання зі східних єдиноборств : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фізичного виховання і спорту / В. Г. Саєнко ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012. 432 с.
33. Сервис поиска спортивных объектов. URL: <https://sporty.ua/>
34. СК Оберіг Грєпплінг (Submission fighting ADCC). URL: <http://sc-oberig.kiev.ua/index.php/greppling-submission-fighting-adcc>
35. Спілька об'єднань громадян "Всеукраїнська федерація грєпплінгу України". URL: <https://clarity-project.info/edr/38748298>
36. Спілька об'єднань громадян "Всеукраїнська федерація грєпплінгу України" URL: <https://opendatabot.ua/c/38748298>
37. Спортивный клуб единоборств Киева "Nikko". URL: <https://nikko.ua/>
38. Структура Федерації грєпплінгу України. URL: <https://www.grappling.org.ua/struktura/>
39. Федерації панкратіону України (офіційний сай). URL: <https://pankration.com.ua/news/istoriia-pankrationu>
40. Федерація грєпплінгу України (офіційний сайт) URL: <https://www.grappling.org.ua/>
41. Хаустов А. Н., Медведков В.Д. Грєпплінг – основа для ефективної боротьби в партере єдиноборців різних стилів. *Образование. Наука. Культура : материалы VI Междунар. науч.-практ. конф. : сб. науч. ст. Гжель, 2015. С. 719–721.*
42. Чередніченко С. В., Скрипка І. М., Козлов О. М. Динаміка фізичного стану чоловіків зрілого віку під впливом оздоровчо-тренувальних занять з панкратіону. ББК 95 Н 34 WEB. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua>; www.ffvs.npu.edu.ua/chasopys-npu-seriia-15, С. 164.
43. Gene L. Grappling World: The Encyclopedia of Finishing Holds by Gene LeBell. 2005.
44. Gene LeBell, Bob Calhoun, George Foon, and Noelle Kim. The Godfather of Grappling (authorised biography of LeBell) by "Judo". 2005.

45. Grappling. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Grappling>
46. Grind – India’s first professional grappling tournament. Samagya Hindi Daily. 9 May 2017. URL: <https://web.archive.org/web/20170813220455/http://samagya.in/epaper/edition/340/xcd/page/5>
47. NAGA Submission Grappling URL: <https://nagafighter.com/>